

Studentbaserad behovsanalys av utbildning för interprofessionell kompetens i hälsoprofessioner

Introduktion

Historiskt har sjukvården bedrivits multidisciplinärt runt patienten, det vill säga att olika professioner arbetar vid sidan om varandra men med svag interaktion[1]. Idag är sjukvården mer komplex och kunskap och kompetens från flera professioner behövs för att bedriva god och säker vård[2]. Vägen till hälsa hanteras olika av vårdens professioner. Därför behöver framtida hälso- och sjukvårdspersonal möta olika perspektiv redan under utbildningen och förberedas för en ökad samverkan med mellan olika hälsoprofessioner[3]. Interprofessionella team (en grupp med olika professioner som samverkar med varandra) förbättrar utfallet för patienten[4]. Forskningsresultat visar att barriärer i ett team kan vara svårigheter med kommunikation, brister i ledarskap och okunskap om varandras kompetenser[5]. Dessa barriärer kan leda till sämre utfall för patienten och minskad patientsäkerhet. Idag sker olika moment med IPL mellan olika professionsutbildningarna inom fakulteten medicin och hälsa. Syftet med projektet var att kartlägga studenters erfarenheter och önskade behov av interprofessionellt lärande (IPL) i olika professionsutbildningar.

Rekrytering av deltagare

En studentkonsult anställdes för att delta under planeringsfasen genom att ge input på informationsbrev, frågeguide och studentrekrytering.

Studentrekryteringen skedde via studenttjänster, information på anslagstavlor, på blackboard och via Serum. Trots flera försök fick vi inga svar från studenter i arbetsterapeutprogrammet, BMA-programmet, audionomprogrammet och röntgensjuksköterskeprogrammet och flera Specialistsjuksköterskeprogram.

Studenter från 3 av totalt 12 program tackade ja att delta. En reflektion från programansvariga om studentrekryteringen var att flera program har IPL vid få tillfällen eller inte alls i vissa Specialistsjuksköterskeprogram.

Datainsamling

Uniprofessionella fokusgrupper skapades med studenter vid sjuksköterskeprogrammet, läkarprogrammet och ett Specialistsjuksköterskeprogram. Det var två- åtta studenter i varje fokusgrupp och diskussionen leddes av en moderator tillsammans med en bisittare. Den semistrukturerade intervjuguiden innehöll frågor om interprofessionellt lärande och studenternas förväntningar, erfarenheter och önskade behov.

Fokusgruppsdiskussionerna skedde vid lärosätet, och studenterna fick en lättare förtäring, eftersom de skedde vid lunchtid för att inte störa undervisningsverksamheten. Diskussionerna varade mellan 31 minuter till 58 minuter och de spelades in och transkriberades ordagrant. Analysen har varit deduktivt med hjälp av IPEC (Interprofessional Collaborative Practice)[6], som är ett vedertaget internationellt ramverk som beskriver interprofessionell kompetens.

Etik

Alla studenter fick skriftlig och muntlig information och de samtyckte skriftligt till att delta i diskussionen. Alla studenter fick förutom en lättare lunch varsin biobiljett som tack för deras deltagande.

Resultat:

Studenterna var medvetna om vikten att lära sig mer om, av och med andra. De såg det som en självklarhet att de ska vara rustade för att mötas och jobba tillsammans ute i klinik efter examen. Men i alla fokusgrupper framkom att deras program innehöll för lite interprofessionellt lärande (IPL). Studenterna beskrev att IPL skedde vid enstaka tillfällen i programmen och därför upplevdes momenten fragmentariska och även oengagerade. Studenterna lyfte även lärarens viktiga uppgift i att planera läraaktiviteterna, inspirera och motivera dem under momenten. Alla studenter var medvetna om utmaningen att föra in mer undervisningsmoment om IPL i sina respektive program. Läkare- och sjuksköterskestudenterna önskade mer undervisning om team, teamsamarbete och även interprofessionell handledning. Läkarestudenterna upplevde att de var förberedda att börja arbeta kliniskt. Sjuksköterskestudenterna beskrev en osäkerhet framförallt i sin förmåga att kommunicera med läkaren. Specialist-sjuksköterskestudenterna beskrev inga svårigheter eller hinder för att kommunicera eller samarbeta med läkare. Läkare- och sjuksköterskestudenterna beskrev att det kan finnas fördomar och dålig förståelse om andra professioner, om vad de gör och hur de arbetar vilket skapar klyftor mellan professionerna. Önskemål om specifika läraaktiviteter var till exempel: Sjuksköterskestudenterna önskade case med läkarestudenterna med fokus på en rondsituation, ordination eller överrapportering. Läkarestudenterna ville träna på att kommunicera sin medicinska kunskap på ett effektivt och respektfullt sätt. Specialistsjuksköterskestudenterna skulle vilja ha teamträning vid kliniskt träningscentrum eller på en studentsal.

Reflektion av projektansvarig

Det här projektet bidrar till att lägga grunden för ett systematiskt och strategiskt förändringsarbete med interprofessionellt lärande vid fakulteten medicin och hälsa. Fokusgruppsdiskussionerna har givit mig och gruppen för medicinsk pedagogik en inblick i några studenters syn på IPL under deras utbildning. Det har också bidragit till projektansvarigs kunskap om svårigheter att samskapa utbildning tillsammans med studenter. Barriär för dialogen tror jag är konkurrens gentemot studierna som är i fokus för studenterna. Vi har trots allt fått förslag på läraaktiviteter som de tycker saknas och återkoppling på befintliga läraaktiviteter som därigenom kan utvecklas och förfinas. Det framkommer också vikten av lärarens kompetens att leda den här typen av läraaktiviteter vilket gör att vi kan fundera på möjlig kompetensutveckling för lärare. En fortsättning på det här projektet kommer vara att ställa frågan till lärare "Vad är IPL för dig och vilka hinder och möjligheter finns för det i din kurs".

Referenser

1. Paradis E, Pipher M, Cartmill C, Rangel JC, Whitehead CR: **Articulating the ideal: 50 years of interprofessional collaboration in Medical Education**. *Med Educ* 2017, **51**(8):861-872.
2. **Säker vård-en kärnkompetens för vårdens samtliga professioner**. In. Edited by Månsson SB. Solna; 2016.
3. Lapkin S, Levett-Jones T, Gilligan C: **A systematic review of the effectiveness of interprofessional education in health professional programs**. *Nurse education today* 2013, **33**(2):90-102.
4. Svensk sjuksköterskeförening, Svenska Läkaresällskapet, Fysioterapeuterna, Sveriges Arbetsterapeuter, Dietisternas Riksförbund, Tandläkarförbund. S: **Säker vård- en kärnkompetens för vårdens samtliga professioner**. In.; 2016.
5. Reeves S, Tassone M, Parker K, Wagner SJ, Simmons B: **Interprofessional education: an overview of key developments in the past three decades**. *Work (Reading, Mass)* 2012, **41**(3):233-245.
6. IPEC: **Core competencies for interprofessional collaborative practice**. In. Washington DC; 2016.